

ע"פ 30758/05/18 - מוסטפא גנאים - נוכח נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 30758-05-18 מוסטפא גנאים נ' מדינת ישראל
לפני כב' השופט רענן בן-יוסף
המערער מוסטפא גנאים - נוכח
ע"י ב"כ עו"ד כפיר דור
נגד
המשיבה מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד ארז ריכטנברג

פסק דין

1. ערעור על החלטתו של בית משפט לתעבורה בתל אביב-יפו (להלן: "**בית משפט קמא**") (כב' סגנית הנשיא נ' פראג-לבוא), שלא להיעתר לבקשתו של המערער לחייב את המשיבה בהוצאות הגנתו על פי סעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**") בתיק תת"ע 1939-07-17.

2. נגד המערער הוגש כתב אישום בפני בית משפט קמא בעבירות על פי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: "**פקודת התעבורה**") ובניגוד לסעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש] התש"ל - 1970 (להלן: "**פקודת הביטוח**"). תחילה נרשם נגד המערער דו"ח ביום 26.06.17 על-ידי השוטר רס"מ יגל בשארי ואח"כ לאחר שכתב האישום אושר על-ידי התובעת רפ"ק מור אלנה נפתח התיק בבית המשפט ונקבע למענה לכתב האישום ליום 19.07.17.

3. בישיבת יום 19.07.17 לא התייצב המערער לדיון כפי שלא התייצב בכל ישיבות בית משפט קמא הנדחות, אך הופיע מטעמו סניגורו המייצגו אף בהליך הנוכחי.

באותה ישיבה הודיע הסניגור כי הציג בפני ב"כ התביעה את טיעונו הנתמכים בפסיקה ולבקשת התובעת נדחה הדיון לתזכורת בנוכחות באי כח הצדדים ליום 07.09.17.

4. ביום 07.09.17 הוקרא כתב האישום לסניגור והאחרון כפר, תוך שטען כי כתב האישום הוגש ללא יסוד משפטי עובדתי ובניגוד להנחיות המצויות בחנ"א ובחוק (עמ' 2 ש' 10 לפרוט') והסכים להגשת כל חומר הראיות ללא השמעת עדים.

5. לבקשת התובעת נקבע התיק לשמיעת ראיות ליום 13.11.17 ולמרות הצהרת הסניגור באותו יום זומן לעדות מטעם התביעה עורך הדו"ח רס"מ יגל בשארי, אשר העיד בהתאם לדו"ח שערך ביום המקרה כי המערער נעצר בשל עבירה של חציית שטח הפרדה. משביקש מהמערער להציג לו את רישונו לא היה בידו להציג רישיון ישראלי, אך הציג

רישיון נהיגה זר תקף וטען בפניו שהוא חי בחו"ל - בדיקה שערך השוטר במסוף אישרה את טענותיו של המערער (הוגשו הדו"ח ואישור כניסות ויציאות של המערער מהארץ כ-1/ת-2).

על פי 2/ת קודם ליום העבירה הנטענת נכנס המערער ארצה ביום 13.06.17 לאחר שיצא ממנה ביום 29.04.17 והחל מיום 25.08.13, שהם מרב הזמן בחוץ לארץ.

ב-1/ת נרשם מפי המערער כי הוא סטודנט שאינו גר בארץ ומותר לו לכן לנהוג עם רישיון נהיגה זר בתוקף.

על פי עדות עד התביעה בחקירתו הראשית והנגדית, אכן שהם המערער הרבה בחו"ל, כי רשם הדו"ח למערער על פי הנחיית קצין היחידה טל אביכזר וכי על פי הנחיות החנ"א והוראות החוק "כנראה שלא הייתי צריך לרשום את העבירה הזו" (עמ' 5 ש' 2 לפרוט').

הסניגור הגיש לבית משפט קמא את 1/נ-2 - הנחיות המטה הארצי אגף התנועה והחנ"א, על פיהם אין לרשום דו"ח לנהג בעל אזרחות ישראלית הנוהג עם רישיון נהיגה זר תקף, אם עובר לנהיגה טרם חלפה שנה מיום כניסתו האחרונה לישראל.

6. לאחר עדותו של עד התביעה הכריזה התובעת "אלה עדיי" והסניגור טען בפני בית משפט קמא טענת "אין להשיב לאשמה" על פי סעיף 158 לחסד"פ [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982 (להלן: "חסד"פ") והותר למדינה להשיב לטענה עד 30.11.17 וכך עשתה.

7. הדיון נדחה לישיבה נוספת ליום 10.12.17. הסניגור הודיע בפתח הישיבה כי הנאשם בחו"ל ולא יעיד ובית משפט קמא מיד אחר כך בהחלטה ללא נימוקים קבע כי "טענת אין להשיב לאשמה, נדחית. נימוקים יינתנו בהכרעת הדין".

מיד אחר כך בעמ' 7 מש' 8 לפרוט' בית משפט קמא, הודיעה התביעה כי משראתה את רישיונו הבינלאומי של המערער לראשונה בישיבה הנוכחית "משכך, מטעמי הגינות אנו נחזור בנו מהאישום" ובית המשפט קמא זיכה את המערער בדין.

8. בהחלטתו לדחות את הבקשה לפי סעיף 80 לחוק העונשין קבע בית משפט קמא כי אין הצדקה להיעתר לבקשה הן בשל כך שהיה יסוד לאשמה והן בשל כך שאין נסיבות אחרות המצדיקות לעשות כן.

בהחלטתו קבע בית משפט קמא כי רישיון הנהיגה הזר של המערער נסרק לתיק ללא רשות ושלא על פי סדר הדין, מבלי שהתביעה ראתה אותו כלל, כי המערער עבר עבירה של חציית שטח הפרדה, כי התביעה בהגישו כתב האישום לא פעלה מתוך רשלנות, זדון או אי-סבירות מהותית ובולטת, כי הסניגור לא פנה לתביעה והציג לה רישיון נהיגה זר תקף ותעודת ביטוח תקפה, ועצם העובדה שבית המשפט בהחלטתו "כי על המבקש להשיב לאשמה תומכת ומאשרת קיומן של ראיות לכאורה...". בנוסף לכך המערער לא טרח להתייבב למשפט, התביעה חזרה בה מכתב האישום "מטעמי הגינות" ולמעט הוצאות שכר הטרחה לא נגרמו למערער כל הוצאות.

9. בערעור הפנה המערער אל החלטות בית המשפט העליון בפסיקה לעניין סעיף 80 לחוק העונשין, רע"פ 4466/98 **דבש נ' מדינת ישראל** פד נ(3), 73 ואח' וכן לפסיקת בית המשפט העליון בנסיבות דומות לדעתו לתיק שבפנינו מח 8114/12 **דוד כהן נ' מדינת ישראל** (10.06.13) ואחרים.

10. המדינה בתשובתה לערעור טענה טיעון כפול פנים, הפן האחד שלא נפלה טעות תחת ידו של בית משפט קמא בשל כך שלא הייתה הצדקה בנסיבות להורות על פסיקת הוצאות לזכות המערער ובפן האחר העיקרי, כי אכן נפלה טעות בפני התביעה בפני בית משפט קמא, אלא שהטעות הייתה בשל החזרה מאישום כי המערער עבר את העבירות שיוחסו לו.

על פי עמדת המדינה בפניי בשונה באופן ברור מעמדת המדינה בפני בית משפט קמא, התקנה הרלוונטית לעניינו של המערער הינה תקנה 567 לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961 (להלן: "ת"ת") ולא תקנה 567א'. ובהינתן שהמערער אזרח ישראלי אשר לא "שהה מחוץ לישראל תקופה של שנה רצופה אחת לפחות, בשנתיים שלפני יום כניסתו האחרונה לישראל..." אזי מחויב היה בנהיגתו בישראל ברישיון נהיגה ישראלי.

כן טענה המדינה שהנוהל המשטרתי הוא נוהל עם "ניסוח בעייתי" כי התביעה המשטרית "פשוט טעות של התביעה המשטרית שטענה, שגתה..."

דין

11. בראשית דבריי אביע את אי-הנוחות שחש בית המשפט מטיעון המדינה בפניי, טיעון שלא היה קוהרנטי עם טיעון התביעה המשטרית בפני בית משפט קמא ואף עם עמדת אגף התנועה במשטרת ישראל והביע ביקורת על הנחיותיה.

12. עם זאת יש צדק בטיעון המדינה שהושמע בפניי. אמנם המדינה התייחסה בטיעוניה אל תקנות 567 ו-567א. לת"ת אל "אזרח ישראלי" בעוד שהתקנות נוקטות לשון "תושב ישראל", אך על פי תקנה 170 לת"ת ותקנה 1(א) לחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה - 1965, שהתקנה מפנה אליה, נראה שאכן אין בסיס לטענת המערער כי אינו צריך לשאת רישיון נהיגה ישראלי בהיותו תושב ישראל.

תקנה 567(א) פוטרת את מי שאינו תושב ישראל מהחזקת רישיון נהיגה ישראלי, ואילו תקנה 567א. פוטרת תושב ישראל מהחזקת רישיון נהיגה ישראלי בתנאים שהמערער אינו עומד בהם.

13. על פי מצב עובדתי זה, אכן לכאורה על פי הוראות התקנות, עבר המערער את העבירות המיוחסות לו.

14. למרות מצב משפטי זה הנני סובר שלא כעמדת המדינה בפניי, שיש היגיון רב בהנחיות המשטריות לפיהן מי שאוחז ברישיון נהיגה זר תקף וטרם חלפה שנה מיום כניסתו האחרונה לישראל או אינו שווה רצוף יותר משנה בארץ - לא יוגש נגדו כתב אישום.

15. לעניינו של הערעור שבפנינו המשמעות היא כי העמדתו של המערער לדין בעבירה בה הואשם התיישבה עם הוראות החוק ומשכך ה- "לא היה יסוד לאשמה" אינו יכול לחול בעניינו.

16. שקלתי האין הצדקה להיעתר לערעור בשל "נסיבות אחרות המצדיקות זאת" כלשונו של סעיף 80 לחוק העונשין.

התנהלות המדינה מול המערער בבית משפט קמא לקחה בהתנהגות בעייתית ואפרט:

א. תובעת חתמה על כתב האישום טרם הגשתו לבית משפט קמא. חתימה על כתב אישום אינה עניין טכני ג' דא אלא מעשה משפטי רב משקל. בשלב זה צריכה הייתה ב"כ התביעה לבחון האם המערער בהציגו רישיון נהיגה תקף לשוטר בשטח ושנמצאה טענתו כי הוא יוצא ובא לארץ לעיתים תכופות נכונה, האם לאור תקנות 567 ו-567.א יש להגיש כתב אישום נגדו, בוודאי בעת שהנחיות המשטרה (אם בצדק ואם לא) מורות שאין לעשות כן.

ב. תושבותו הישראלית של המערער הייתה צריכה להיבדק לכל המאוחר בשלב זה ולא בשלב ניהול המשפט. הטענה שהמערער או בא כוחו לא הציג את רישיון הנהיגה הזר שלו - מוטב שלא הייתה מושמעת בבית משפט קמא מקום שהציגו המערער עצמו בשטח.

ג. לא צריך היה לנהל ארבע ישיבות של בית משפט קמא כדי להסכים לחזרה מכתב האישום, ניתן היה לסיים הסאגה בישיבה אחת או שתיים.

17. עם זאת, בנסיבות שבהן מסקנתי היא שבסופו של יום כתב האישום הוגש כדין ובסופו של יום למרות זאת בוטל, לא מצאתי הצדקה להתערב בהחלטתו של בית משפט קמא שלא לפסוק הוצאות למשיב ומשכך הערעור נדחה.

רענן בן-יוסף, שופט

ניתן והודע היום, ז' אב התשע"ח, 19 יולי 2018, במעמד הנוכחים.